

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om anordnande av och ersättning för tandvården för frontveteraner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I anslutning till 75-årsjubileet med anledning av Finlands självständighet föreslås att tandvården för frontveteraner blir lagstadgad. Enligt föreliggande proposition har frontveteranerna rätt att få ersättning till 100 % för sådan kontroll och förebyggande vård som utförs av en tandläkare. Även sådant kliniskt arbete som krävs vid protetisk behandling ersätts till 100 % av ett belopp enligt ersättningstaxan. För annan tandvård ersätts frontveteranerna med 60 % av ett belopp enligt ersättningstaxan. I övrigt gäller om kostnaderna för tandvård för frontveteraner vad som stadgas om ersättning för systematisk tandvård. Hos veteraner uppbärs ingen avgift för sådan kontroll och förebyggande vård samt sådant kliniskt arbete vid

protetisk behandling av tänder som utförs vid hälsovårdscentral.

Reformen åsamkar sjukförsäkringssystemet merkostnader som per år uppgår till ungefär drygt 80 milj. mk. År 1992 uppgår merkostnaderna uppskattningsvis till ca 20 milj. mk. Minskningen i kommunernas avgiftsinkomster är per år ca 3 milj. mk, varav statsandelen är ca 2,5 milj. mk. För 1992 är kostnaderna obetydliga.

Propositionen ansluter sig till den andra tilläggsbudgeten för 1992 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 oktober 1992.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

På basis av 5 och 5 b §§ sjukförsäkringslagen ersätts försäkrade som är födda 1956 eller senare för undersökning och behandling av mun och tänder som utförs av tandläkare enligt den systematiska tandvårdens principer. Ersättning betalas dock inte för regleringsvård, protetisk behandling eller tandtekniska kostnader. Laboratorie- och röntgenundersökningar som har föreskrivits av tandläkare ersätts. Dessutom ersätts läkemedel som har ordinerats av tandläkare och resor i anslutning till ersättningsgill tandvård.

Enligt 14 § folkhälsolagen är det kommunens skyldighet att upprätthålla tandvård, till vilken

hänförs upplysnings- och förebyggande verksamhet samt undersökning och vård av kommunens invånares tänder.

Enligt 3 § 2 mom. lagen angående införande av folkhälsolagen är tandundersökning och tandvård avgiftsfria för kommuninvånare som inte har fyllt 17 år. För andra är munhälsovården vid hälsovårdscentraler avgiftsbelagd. I 5 § förordningen om avgifter och ersättningar som skall uppbäras vid hälsovårdscentral föreskrivs vilka avgifter som skall uppbäras för mun- och tandvård samt protetisk behandling utförd av tandläkare. I samma paragraf föreskrivs även att tandtekniska utgifter för tandproteser skall uppbäras i enlighet med de verkliga kostnaderna.

Det har konstaterats att tänderna i de unga

åldersklasserna har blivit bättre tack vare den systematiska tandvården. Det är dock på sin plats med en ersättning även för den vuxna befolkningens tandvård. En utsträckning av den systematiska tandvården till hela den vuxna befolkningen förbättrar tänderna i denna befolkningsgrupp och förebygger i framtiden behovet av protetisk behandling. Det vore även motiverat med undersökning och vård, som utförs av tandläkare, för äldre och andra som använder protes. Därför bör även protetiken till vissa delar omfattas av sjukförsäkringsersättningen. I anslutning till sloandet av sjukdomskostnadsavdraget i beskattningen var avsikten att en ändring av sjukförsäkringslagen skulle träda i kraft den 1 juli 1992. Enligt ändringen skulle hela befolkningen ersättas för kostnader för systematisk tandvård, inklusive laboratorie- och röntgenundersökningar, läkemedel som ordinerats av tandläkare samt resekostnader i samband med vården. Sjukförsäkringssystemet skulle ersätta undersökning och behandling av mun och tänder som utförts av tandläkare enligt den systematiska tandvårdens principer, utom regleringsvård. Enligt lagen vore det möjligt att bevilja sjukförsäkringsersättning även för protetisk behandling som ges efter det att lagen trätt i kraft.

Som ett led i de åtgärder som syftar till att förbättra jämvikten i statsekonomin har regeringen dock nödgats föreslå att utsträckandet av den systematiska tandvården till den vuxna befolkningen skjuts upp till ingången av 1993. En regeringsproposition med förslag till lag om uppskjutande av verkställigheten av den systematiska tandvården för vuxna (reg.prop. 75/1992 rd.) har separat avlåtits till riksdagen.

Frågan om att göra tandvården för frontveteraner lagstadgad har flera gånger varit aktuell i frontveteranorganisationernas krav. Anordnandet av tandvård för frontveteraner har hittills främst baserat sig på frivillig verksamhet och varit beroende av veteranorganisationernas, kommunernas och fackorganisationernas initiativ. Om tandvården för hela den vuxna befolkningen hade börjat omfattas av sjukförsäkringen, skulle även veteranernas ställning ha förbättrats betydligt. Den långa fronttjänsttiden och de bristfälliga förhållandena har också medverkat till att munnens och tändernas hälsotillstånd i veteranåldersklasserna är sämre än bland den övriga befolkningen. Ungefär hälften av veteranerna har mist sina egna tänder. Därför är det även ur folkhälso-

synvinkel motiverat att tillgodose veteranernas behov av tandvård och främja utnyttjandet av tandvårdsservicen. I anslutning till 75-årsjubileet med anledning av Finlands självständighet och som ett led i förbättrandet av utkomstskyddet för och rehabiliteringen av veteranerna är det också ändamålsenligt att tandvården för den vuxna befolkningen först genomförs för veteranernas del.

Det föreslås att lagstadgad tandvård skall börja omfatta frontveteranerna vid ingången av oktober 1992.

Med frontveteran avses en person som under krigstiden 1939—1945 deltog i Finlands krig och fick antingen frontmannatecken, fronttjänstecken eller fronttecken för sin insats. Som frontveteraner betraktas även veteraner från 1918 års krig.

När tandvård för den vuxna befolkningen införs, kompletterar specialarrangemangen för veteranerna den systematiska tandvården för hela befolkningen. För frontveteraner är behandling som håller mun och tänder samt bitt friska särskilt viktig. Därför föreslås att för sådan behandling nu skall utgå större ersättningar än vad som utgår till den övriga befolkningen. Arrangemangen genomförs både inom privat tandvård och vård som ges vid hälsovårdscentraler. Frontveteraner ersätts för tandläkarkontroller och förebyggande vård som omfattas av den systematiska tandvården till 100 % enligt ett marktbelopp som överensstämmer med taxan för sjukförsäkringsersättning. Om det uppborna arvodet överstiger ersättningstaxan, betalar veteranerna själva skillnaden. Det är även viktigt att protetisk behandling för frontveteraner stöds. Därför föreslås att det kliniska arbete som tandläkare eller specialtandtekniker utför i samband med protetik ersätts till 100 %. De tekniska kostnaderna för tillverkningen av tandprotester betalar veteranerna själva.

Ersättningen för tandvård (tandfyllning, tandkötsbehandling, rotbehandling och tanduttagning) är lika stor för frontveteraner som för den övriga befolkningen enligt gällande sjukförsäkringslag, dvs. 60 % av ett belopp i enlighet med ersättningstaxan.

Avsikten är att ingen avgift för kontroller, förebyggande vård eller kliniskt arbete i samband med protetik skall uppbäras hos frontveteraner i samband med hälsovårdscentralbesök. För annan tandvård uppbärs däremot samma avgifter som hos den övriga befolkningen.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Antalet frontmän och sådana som har deltagit i fronttjänst var 1992 uppskattningsvis 253 000. Grovt uppskattat använder ca 30 % av frontveteranerna privat och 20 % allmän tandvård. Således når servicen årligen hälften av veteranerna. Uppskattningen kan anses vara skälig, ty i synnerhet i de äldsta veterangrupperna utnyttjas servicen i mindre utsträckning.

Införandet av tandvård för frontveteraner åsamkar 1992 sjukförsäkringssystemet merkostnader om ca 20 milj. mk. Per år är merkostnaderna drygt 80 milj. mk. Den partiellt avgiftsfria tandvården för veteraner minskar årligen kommunernas avgiftsinkomster med ca 3 milj. mk, varav statsandelen utgör ca 2,5 milj. mk.

3. Ärendets beredning

Tandvården för frontveteraner har senast utretts i en promemoria av arbetsgruppen för tandvård för frontveteraner (SHM 1991:17). Utlåtanden har givits av finansministeriet, försvarsministeriet, social- och hälsostyrelsen,

folkpensionsanstalten, olycksfallsverket, Suomen sotaveteraaniliitto -Finlands Krigsveteranförbund, Rintamamiesveteraanien liitto -Frontmannaveteranernas förbund, Rintamanaisten Liitto, Sotainvalidien Veljesliitto — Krigsinvalidernas Brödräförbund, Suomen Kunnallisliitto, Finlands stadsförbund och delegationen för frontveteranfrågor.

Veteranorganisationerna och delegationen för frontveteranfrågor förordade i likhet med största delen av de andra remissinstanserna arbetsgruppens förslag. Kommunernas centralorganisationer och finansministeriet förhåller sig reserverat till reformen.

4. Ikraftträdande

Propositionen ansluter sig till den andra tilläggsbudgeten för 1992 och avses bli behandlad i samband med den. Avsikten är att anordnandet av och ersättningen för lagstadgad tandvård för frontveteraner skall kunna inledas den 1 oktober 1992.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om anordnande av och ersättning för tandvården för frontveteraner

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Personer som innehar frontmannatecken, fronttjänsttecken, fronttecken eller veterantecken är berättigade till ersättning för tandvård enligt vad som stadgas i denna lag.

2 §

Hos personer som avses i 1 § uppbärs ingen avgift för vid hälsovårdscentral utförd kontroll och vid hälsovårdscentral givna förebyggande

vård av tänder eller för sådant kliniskt arbete i samband med protetik som utförts vid hälsovårdcentral.

3 §

Personer som avses i 1 § får i enlighet med 5 b § sjukförsäkringslagen ersättning för tandvård, dock så, att det arvode som tandläkare uppbär för undersökning samt förebyggande vård av mun och tänder ersätts till 100 procent

eller, om det uppburna arvodet är större än den fastställda taxan förutsätter, med beloppet enligt taxan.

Vidare ersätts kliniskt arbete i samband med protetik till 100 procent eller, om det uppburna arvodet är större än den fastställda taxan förutsätter, med beloppet enligt taxan.

Om ersättning för tandvård gäller i övrigt

vad som stadgas i sjukförsäkringslagen eller med stöd av den.

4 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

5 §

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1992.

Helsingfors den 5 juni 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister Toimi Kankaanniemi